

ISPEC

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi
International Journal of Social Sciences & Humanities

Araştırma Makalesi

e-ISSN: 2717-7262

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15116371>

Ebeveyn Katılımının İlköğretim Öğrencilerinin Başarısına Etkisi: Öğretmen Görüşleri Üzerine Bir İnceleme

Fatih KARAGÜZEL ^{ID*1} Veli ERDEM ^{ID2} Murat ÖMÜR ^{ID3} Alpaslan YILDIRIM ^{ID4} Ahu GÜRSOY ŞEN ^{ID5}

¹ İbrahim Ergen İlkokulu, Osmaniye, Türkiye

² Atatürk İlkokulu, Osmaniye, Türkiye

³ Şehit Musa Sarıgöz Ortaokulu, Osmaniye, Türkiye

⁴ Şehit Barış Göl İlkokulu, Osmaniye, Türkiye

⁵ Vali İsmail Fırat İlkokulu, Osmaniye, Türkiye

Sorumlu Yazar Email: fatih_karaguzel@hotmail.com

Makale Tarihçesi

Geliş: 10.01.2025

Kabul: 28.02.2025

Anahtar Kelimeler

Eğitim,
Başarı,
Ebeveyn,
Akademi,
Etkinlik

Özet: Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin gözünden ebeveyn katılımının öğrenci başarısına olan etkisini derinlemesine incelemektir. Ailelerin, çocuklarının eğitiminde önemli bir rolü olduğu ve ebeveyn katılımının öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Ebeveynlerin, çocuklarının eğitimiyle ilgili sorumluluklarının farkında olması, okul ile işbirliği yapması ve çocuklarını desteklemesi büyük önem taşımaktadır. Ebeveyn katılımı, çocukların sosyalleşme süreçleri, disiplin almaları, akademik başarıları ve okul hayatına uyum sağlamaları gibi birçok alanda etkili olmaktadır. Bilhassa öğrencilerin akademik başarısını gerçekleştirmek için okuldaki öğrenimi hem tamamlayıcı hem de destekleyici bir faktör olarak var olmuştur. Okula aile işbirliği sürecinin her basamağında yer almak ve okul etkinliklerine katılmak gerek okulun amaçlarına ulaşabilmesi gerekse de öğrenci davranışlarında olumlu bakımdan değişiklik ortaya koyacaktır. Okulun öğrencide istenilen başarıyı tek başına kazandırması mümkün değildir. Okulda verilen bilgi, beceri ve davranışları aileleri tarafından desteklenmesi ve pekiştirilmesi gerekmektedir. Bu araştırma, Osmaniye ilindeki ilköğretim öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, ebeveyn katılımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisini derinlemesine incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışma nitel bir çalışma olup mülakat tekniği ile hazırlanmıştır. Bu bağlamda çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada, öğretmenlerle yapılan görüşmeler aracılığıyla ebeveyn katılımının farklı boyutları, öğretmenlerin bu konudaki görüşleri ve ebeveyn katılımını engelleyen faktörler gibi konulara değinilmiştir. Araştırma sonuçları, ebeveyn katılımının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ancak, bazı ailelerin çocuklarının eğitime yeterince önem vermediği de görülmektedir. Bu çalışma, ebeveyn katılımının önemini vurgulayarak, eğitimciler ve politika yapımcılar için önemli bir veri kaynağı oluşturmaktadır.

The Effect of Parental Participation on The Success of Primary School Students: A Study on Teachers' Opinions

Article Info

Received: 10.01.2025

Accepted: 28.02.2025

Keywords

Education,
Success,

Abstract: The purpose of this study is to examine in depth the effect of parental involvement on student success from the perspective of teachers. It is thought that families have an important role in their children's education and that parental involvement positively affects students' success. It is of great importance that parents are aware of their responsibilities regarding their children's education, cooperate with the school and support their children. Parental participation is effective in many areas such as children's socialization processes, discipline, academic success and adaptation to school life. Parental participation in the education process can be defined as parents

Parent,
Academy,
Event

contributing to the development and education of their children attending educational institutions. In particular, it has existed as both a complementary and supportive factor to school learning in order to achieve students' academic success. Taking part in every step of the school-family cooperation process and participating in school activities will not only enable the school to achieve its goals but also bring about positive changes in student behavior. It is not possible to achieve the desired success in school students alone. The knowledge and skills given at school need to be stored and reinforced by their families. This research aimed to examine the distribution of parental input over student capacity in the growth of primary schools in Osmaniye. The study touched upon topics such as interviews with parents, the different dimensions of their parents, their changes, the changes of these changes, and the issues that prevent parents from separating. Research results show that parental components have a positive impact on academic achievement. However, it seems that some families do not attach enough importance to education. This study highlights the development of parent education and constitutes an important data source for educators and policy implementation.

1. Giriş

Eğitim, günlük hayatımızda sıklıkla kullandığımız ve farklı şekillerde tanımlanan bir kavramdır. Türk Dil Kurumu'na göre eğitim, çocukların ve gençlerin toplumda aktif bir rol alabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları kazanmalarına yardımcı olan bir süreçtir. Bu süreçte kişilerin kişiliklerinin gelişmesi ve sosyalleşmesi de hedeflenir. Eğitim, sadece okul ortamında değil, hayatın her alanında ve farklı yöntemlerle gerçekleştirilebilir (TDK, 2020). Eğitim, bir ülkenin gelişmişlik düzeyini belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin yanı sıra, ülkenin refah seviyesinin yükselmesinde de eğitimin büyük bir etkisi vardır. Günümüzde ülkeler, eğitim yoluyla yetenekli bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (Açıkalın, 2000). Eğitim, bireyin hem toplumsal yaşamda hem de kişisel gelişiminde hayati bir öneme sahiptir. Bu süreçte ailenin rolü oldukça büyüktür. Aile, çocuğun doğduğu ve büyüdüğü ilk sosyal çevre olduğu için, çocuğun eğitim hayatının şekillenmesinde belirleyici bir etkisi vardır (Cavkaytar, 2012). Eğitim, bireyin yaşam boyu süren bir öğrenme sürecidir. Bu süreçte aile, çocuğun ilk ve en önemli öğretmeni olarak kabul edilir. Aile, çocuğun sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimine temel oluşturur. Ailelerin çocuklarına sağladığı destek, okuma alışkanlığı kazandırma, ödev yapmaya yardımcı olma gibi basit eylemler bile çocuğun öğrenme sürecini olumlu yönde etkiler. Aynı zamanda, ailelerin çocuklarına gösterdiği sevgi ve ilgi, çocukların kendilerine güvenmelerini sağlar ve öğrenmeye karşı istekli olmalarını sağlar (Mengi, 2020). Bu bağlamda ailenin çocuk üzerindeki etkisi ve önemi elzem bir durumdur. Eğitimden başarılı sonuçlar beklemek, ailenin çocuğun yaşantısına katkı ve yardımlarına da bağlıdır. Aile ortamıyla birlikte bireyin eğitim almaya başladığı mekân okullardır. Bir çocuğun okul ortamında başarı yakalaması ve öğrendiklerinin ev ortamında pekiştirilmesi konusunda çocuğa yardımcı olmak, okulun amaçlarının ne olduğunun farkında olmak ve amaçlara ulaşma konusunda uygulanan yöntemlerin bilinmesi ailelerin temel sorumluluğudur. Bu durumda ailenin kişinin ilk sosyal çevresi olmasının yanı sıra öğrencilerin eğitim alanında başarı motivasyonları ve öğrenme süreçleri üzerinde destek ve iletişim şekli önemli bir etkiye sahiptir (Beler, 1993). Çocuğun eğitiminde başarılı sonuçlar almak için okul ve aile işbirliği çok önemlidir. Okul, çocuğa sistematik bir eğitim verirken, aile ise çocuğun ev ortamında öğrenmesini destekler. Veli-öğretmen görüşmeleri, okul etkinliklerine katılım gibi faaliyetler, ailelerin çocuklarının eğitimine aktif olarak dâhil olmalarını sağlar. Bu işbirliği sayesinde çocuklar, hem akademik başarılarını artırır hem de sosyal becerilerini geliştirirler (Bostancı ve Kaya, 2022). Ailenin eğitime verdiği destek eğitimin kalitesinin artması, çocukların daha iyi bir şekilde yetişmesi, bireyin davranış, öğrenme isteği ve şeklini doğrudan etkiler. Bu nedenle ailenin eğitime etkisi

kritik bir önem taşı ve elzem bir durumu ifade eder. Aileler ve eğitim kurumları, bireylere bilgi, değer ve davranış kazandırarak, onların toplumda beklenen rolleri üstlenmelerini sağlar. Eğitim, birey sayısını artırmak ve toplumların gelişmesini sağlamak için önemli bir araçtır. Okulların ve öğretmenlerin kalitesi kadar, ailelerin çocuklarının eğitimine gösterdiği ilgi de öğrencilerin akademik başarılarını önemli ölçüde etkiler. Eğitim kurumları kadar aile de bireyleri toplumun değerleri yönüyle sosyalleştirme ve eğitimde önemli rol üstlenmektedir. Bir bireyin öğrenme süreci, genellikle aile içinde başlar. Çocuğun  evresel ve ekonomik koşulların yanı sıra, ailesinin ilgisi ve desteği, onun bilişsel, dilsel ve sosyal becerilerinin gelişiminde büyük önem taşır. Yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemde ailenin çocuğa verdiği destek ile çocukların sonraki öğrenme süreçleri arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir (Wynn, 2002).

Literatürde, ebeveynlerin çocukların başarısı üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar henüz yetersizdir. Çalışmamıza benzer olarak, Dam (2008)  alışmasında öğrencinin okul başarısında aile faktörü üzerine bir incelemede bulunmuştur. Bu çalışmayla birlikte çocuğun kişilik gelişiminde olduğu kadar okul başarısında da ailenin önemli bir etmen olduğu sağlıklı bir aile ortamında yetişmeyen ailesiyle sorunu olan öğrencilerin okul başarısının sağlıklı bir ailedeki yetişen öğrencilerin başarısından daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte öğrencilerin başarılarını etkileyen en önemli aile sorunları olarak ise anne babanın kendileriyle yeterli iletişim kuramaması, g  lerinin üzerinde beklentilerin olması, başkalarıyla kıyaslanma, ilgisizlik, eşler arası tartışma ve kavga, huzursuz aile ortamı, boşanma, aile bireylerinden birinin ölümü, hastalık, fakirlik, uygun çalışma ortamının olmaması gibi sorunları tespit etmiştir. şengönül (2019)'de çalışmasında anne babanın eğitime ilgisi ile çocukların akademik başarısı arasındaki ilişki üzerine yapılmış araştırma literatürünü incelemiştir. Bu bağlamda anne baba değerleri ve eğitim işteği onların eğitim alanında ilgisini ortaya çıkarmakta ve bu ilginin çocukların akademik performansında önemli bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Anne babaların beklentileriyle çocuklarında öğrenme motivasyonunu yükselttiği dolayısıyla öğrencilerin kendi yeteneklerine güven ve inançlarını arttırarak çocuklarını daha çok öğrenmeye teşvik ettiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan bir diğer çalışmada ise Doğan (2023) kuruma dayalı aile eğitim programlarının ortaokul öğrencilerini okul başarılarına etkisini belirlemeyi amaç edinmiştir. Dolayısıyla çalışmasında nitel ve nicel verileri bir arada kullanarak görüşme gerçekleştirmiştir. Sonuç olarak aile eğitimine yönelik olarak her türlü çalışmanın hızla yaygınlaşmasının, gerek ailelelerin bilgi düzeylerinin artması ve  ocuk eğitime aktif katılımlarının sağlanması gerekse de sağlıklı aile  ocuk ilişkisi sonucu çocukların sosyal ve akademik başarı düzeylerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur. Son olarak Günkan (2007)'da ailenin ilköğretim  ğrencilerinin eğitimi üzerindeki etki düzeyinin belirlenmesi üzerine bir çalışma gerçekleştirmiş olup ailenin çocuğa ayırdığı zaman diliminde anne ve babanın meslek durumunun etkili olduğunu tespit etmiştir. Bu doğrultuda bulgulara göre ev hanımı olanlar çocuklarının ödevlerini düzenli bir biçimde kontrol ettiği, evde ortamının ders çalışmaya uygun olmasına her zaman dikkat ettiklerini, her gün  ocukşarona okulda neler yaptıklarını sorarak onları genellikle dinlediklerini ifade ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ebeveyn katılımının ilköğretim  ğrencilerinin başarısına olan etkisini  ğretmen görüşleri üzerinden incelemek amaçlanmaktadır. Yapılan literatür taramasında ebeveyn katılımının öğrencilerin başarısına etkilerini inceleyen birçok çalışma bulunmasına rağmen, bu çalışmaların büyük bir kısmının doğrudan aile eğitimi ve ailenin katılımı üzerine odaklandığı g r lm ştir. Özellikle, ebeveynlerin çocukların başarısına olan etkisini ilköğretim perspektifinde  ğretmen baķıř açısıyla inceleyen çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Her ne kadar literatürde benzer çalışmalar bulunsa da bizim çalışmamız gibi doğrudan  ğretmen görüşleri üzerine odaklanan bir çalışma bulunmamıştır. Bu nedenle, çalışmamız bu alandaki bir boşluğu dolduracak ve ebeveyn katılımının ilköğretim  ğrencilerinin başarısı üzerindeki etkilerini ortaya koyacaktır. Bu  alışma, ebeveynlerin

katılımının ilköğretim öğrencilerinin başarısına olan etkisinin öğretmen görüşleri perspektifinde incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan mülakat tekniğinden faydalanılmıştır. Bu doğrultuda öğretmenlerin kendi gözlem ve düşüncelerini detaylı bir şekilde ifade etmeleri sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler hem araştırmacının belirlemiş olduğu konulara odaklanma hem de katılımcıların kendi perspektiflerini serbest bir şekilde ifade etmesini sağlamıştır. Çalışmada evren olarak Osmaniye ili seçilmiş olup örneklem olarak ise merkez ilçe belirlenmiştir. Çalışmaya örneklem kapsamında toplam 15 sınıf öğretmeni katılmıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin çocukların başarısının üzerinde ailenin etkisine dair görüşleri birbiri ile tutar niteliktedir. Son olarak elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneri sunulmuştur.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Ailenin eğitime katılımı

Aile, toplumun temel yapı taşıdır. Sağlıklı bir toplum için sağlıklı ailelere ihtiyaç vardır. Çocukların kişilik gelişimi, büyük ölçüde aile ortamında şekillenir. Özellikle okul öncesi dönemde aile içinde yaşananlar, çocuğun ileriki yaşamdaki kişiliğini belirlemede önemli bir rol oynar. Sağlıklı bir ebeveyn-çocuk ilişkisi, çocuğun sağlıklı bir birey olarak yetişmesi için temel oluşturur. Ebeveynlerin, çocuklarının kişiliklerini özgürce geliştirebilecekleri bir ortam sağlamaları büyük önem taşır (Dam, 2008). Aile, çocuğun gelişiminde ve başarısında hayati bir role sahiptir. Çocukluk döneminde aile ortamı, çocuğun öğrenme ve gelişme süreçlerini büyük ölçüde etkiler. Aile, çocuğun okulda öğrendiklerini pekiştiren ve destekleyen bir ortam sağladığında, çocuğun öğrenme başarısı artar. Ancak, aile ortamının olumsuz olması durumunda çocuğun öğrenme isteği ve başarısı olumsuz etkilenebilir (Başaran, 1996). Eğitim, kişinin yaşam boyu süren bir öğrenme sürecidir. Öğrencinin başarısı sadece ders notlarıyla ölçülemez. Çocuğun hobileri, sosyal ilişkileri, sanat ve sporla ilgilenmesi de başarının önemli göstergeleridir. Okulda elde edilen başarı, gelecekteki başarı için önemli bir temel oluşturur ancak tek belirleyici faktör değildir. Çocuğun yaşamdan zevk alması ve kendini geliştirmesi de başarı kavramının içinde yer almalıdır. Okul başarısının öğrencinin kendi beklentisi, okulun ve derslerin hedeflerine ulaşabilme boyutu olarak ele almak mümkündür. Başarısızlık kavramı ise öğrencinin kapasitesi ile okul performansı arasında ters durum olarak söylenebilir. Aileler çocuklarını okula göndermiş olduğu zaman onlardan başarı beklemektedir. Fakat çocuğun başarısının nasıl sağlandığı, başarıda hangi faktörlerin rol aldığını ve bu konuda kendilerine düşen sorumluluğun ne olduğu gibi konularda yeterli bilgiye sahip değildirler (Erden, 2001). Eğitim sisteminin kalitesini artırmak ve daha başarılı bireyler yetiştirmek, uzun yıllardır eğitimcilerin ve araştırmacıların odaklandığı bir konudur. Bir çocuğun eğitiminde sadece okul değil, aile de büyük bir rol oynar. Aile, çocuğun ilk ve en önemli eğitim kurumu olarak kabul edilir. Çocuğun okulda öğrendiklerinin pekiştirilmesi ve desteklenmesi için ailelerin aktif rol alması gerekmektedir. Bu nedenle, çocuğun eğitiminde okul ve ailenin işbirliği büyük önem taşır. Çocukların gelişimi, hem evde hem de okulda gerçekleşen etkileşimlerin sonucudur. Bu nedenle, araştırmacılar son yıllarda öğrencilerin başarısında ailenin oynadığı role büyük önem vermektedir. Ailelerin okul etkinliklerine katılımı, öğretmenlerle iletişim kurması ve çocuklarına evde destek olması, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Özellikle, ailelerin çocuklarının ödevlerine yardımcı olması, onlarla birlikte ders çalışması ve okul etkinliklerine katılımı gibi davranışlar, çocuğun öğrenme sürecinde önemli bir rol oynar (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Eğitimde ailenin önemi, 1966 yılında Coleman ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarla daha da belirginleşmiştir. Bu çalışmada, farklı aile yapılarına sahip çocukların eğitim başarılarındaki farklılıklar vurgulanmıştır. Bu sonuç, ailenin çocuğun başarısı üzerinde okul kadar etkili olduğunu göstermiştir. O günden bu yana, ailelerin eğitimdeki rolü üzerine yapılan çalışmalar hızla artmıştır (Shaw, 2008). Hester'in da belirttiği gibi, etkili bir okul ve

aile işbirliği, öğrencilerin başarısı için vazgeçilmezdir. Ebeveyn katılımı, ailelerin çocuklarının eğitimine aktif olarak dâhil olmaları anlamına gelir. Okul ve aile arasındaki bu işbirliği, çocukların daha iyi öğrenmelerini sağlar. Çocukların ilk öğretmenleri aileler olduğundan, ailelerin çocuklarının eğitimine destek olması büyük önem taşır. Bu nedenle, okul ve aile arasında sürekli ve etkili bir iletişim kurulmalıdır (Şahin ve Özbey, 2009). Okulların aile katılımına yönelik yaklaşımları genellikle üç farklı şekilde şekillenmektedir. Bazı okullar, ailelerin eğitime aktif olarak katılmasını teşvik ederken, bazıları ise aile katılımını pasif bir rolde görür. Bazı okullar ise aile katılımını sadece belirli durumlarda gerekli görür. Günümüzde, ailelerin çoğu çocuklarının eğitiminde önemli bir rol oynadıklarının farkındadır ve okullardan destek almayı beklerler. Özellikle ergenlik döneminde yaşanan sorunlarla başa çıkmak için aileler, öğretmenlerden ve okullardan bilgi ve destek talep etmektedir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışma ebeveyn katılımının ilköğretim öğrencilerinin başarısına olan etkisinin öğretmenlerin gözünden görüş ve deneyimlerine derinlemesine incelemeyi amaçlar. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, doküman analizi vb. farklı veri toplama yöntemlerini içermekte olup olayların doğal alanda incelenmesine imkân tanıyan bir araştırma türü olarak var olmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu bağlamda yarı yapılandırılmış görüşmeler vasıtasıyla öğretmenlerin ebeveynlerin katılımının ilköğretim öğrencilerinin başarısına olan etkisine dair düşünce ve görüşleri incelenmiştir. Veriler mülakat yöntemi ile toplanmıştır. Bununla birlikte literatür taraması yapılarak çalışma konusu hakkında daha geniş bir bilgi elde edilmiş ve elde edilen bilgilerle bulguların daha iyi yorumlanması sağlanmıştır. Nitekim, literatür taraması araştırma konusunun mevcut durumu hakkında bilgi edinmek ve araştırmanın diğer çalışmalarla ilişkisini anlayabilmek için önemli bir aşamadır.

3.2. Çalışma grubu

Bu araştırmanın araştırma grubunu Osmaniye ilindeki ilkokullarda 2025-2026 eğitim öğretim yılında görev yapan sınıf öğretmenleri tarafından oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklem kısmı ise bu evrenden yola çıkarak merkez ilçedeki ilköğretim okullarında görev yapan toplam 15 sınıf öğretmenleri ile oluşturulmuştur. Katılımcı öğretmenlerin cinsiyet, yaş ve eğitim seviyesi vb. demografik bilgileri kayıt altına alınmıştır. Örneklemdeki öğretmenlerin detaylı bilgileri ise Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı öğretmenleri demografik özellikleri

Cinsiyet	Yaş	Eğitim Bilgisi	Meslek Bilgisi
Kadın	38	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	38	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	32	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	35	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Erkek	41	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	37	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	55	Yüksek Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	38	Yüksek Lisans	Sınıf Öğretmeni
Erkek	35	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Erkek	46	Yüksek Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	50	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	40	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Erkek	37	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	34	Lisans	Sınıf Öğretmeni
Kadın	30	Lisans	Sınıf Öğretmeni

3.3. Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenlerle gerçekleştirilmiş olan görüşmelerde onların kendisini rahat hissedebileceği bir ortamda toplam 6 adet yarı yapılandırılmış soru sorulmuş ve görüşmeler ses kayıt cihazlarıyla kayıt altına alınmıştır. Kayıtlar daha sonra metne dönüştürülerek betimsel içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Aynı zamanda araştırma konusu ile ilgili kapsamlı bilgiye ulaşmak için literatür taramasından faydalanılmıştır. Bu kapsamda kitap, makale, rapor, tez ve web siteleri gibi farklı dokümanlar incelenmiş, kütüphane, akademik veri tabanları ve internet siteleri vb. kaynaklardan da fayda sağlanmıştır. Doküman analizi sürecinde ise not alma, tarama ve özetleme vb. teknikler kullanılmıştır.

3.3.1. Veri toplama araçları

3.3.1.1. Yarı yapılandırılmış görüşme formu

Yarı yapılandırılmış görüşme araştırma veri toplama sürecinde sık sık tercih edilen bir yöntemdir. Nitekim yöntemde, görüşmeci önceden belirlemiş olduğu birtakım soru ya da konu başlığına sahiptir. Fakat bunun yanı sıra görüşme sırasında ortaya çıkan yeni konulara ve katılımcının vermiş olduğu cevaplara göre ek sorular sorarak derinlemesine bilgi toplamayı hedefler. Bu yaklaşım, gerek yapılandırılmış gerekse de yapılandırılmamış görüşmelerin avantajlarını bir araya getirmektedir (Polat, 2022).

3.3.1.2. Görüşme soruları

1. Eğitimde ebeveyn katılımının öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisi sizce nasıldır? Somut örnek olarak ne verebilirsiniz?
2. Sınıfınızda ebeveyn katılım seviyesi nasıldır?
3. Öğretmen ile ebeveyn arasında düzenli bir iletişim olduğunu düşünüyor musunuz? Bu iletişimin öğrenci başarıları üzerindeki katkıları nelerdir?
4. Hangi tür ebeveyn katılımının öğrenci başarıları üzerinde en fazla etkiyi yarattığını düşünüyorsunuz? Neden?
5. Ebeveynlerin eğitime katılımını engelleyen başlıca faktörler nelerdir?
6. Ebeveyn katılımının geleceği hakkında düşüncüleriniz nelerdir?

4. Bulgular

Bu çalışmada örneklem olarak merkez ilçesindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri belirlenmiştir. Araştırma verileri, bu öğretmenlerle yüz yüze gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Toplam 15 sınıf öğretmeni ile görüşülmüştür. Katılımcıların gizliliğini korumak için görüşmelerde adları yerine K1, K2 (Kadın 1, Kadın 2) ve E1, E2 (Erkek 1, Erkek 2) gibi kodlar kullanılmıştır. Bu sayede katılımcıların kimlikleri korunmuştur.

4.1. Ebeveyn katılımının öğrenci başarıları üzerinde etki düzeyi

4.1.1. Sınıf öğretmenlerinin ebeveyn katılımının öğrenci başarılarındaki etkisine dair görüşleri

Katılımcı sınıf öğretmenlere eğitimde ebeveyn katılımının öğrenci başarıları üzerindeki etkisinin nasıl olduğu ve bu konuda somut olarak verebilecekleri örnekler sorulmuştur ve cevaplar şu şekildedir:

“Okul başarıları zihinsel olmayan birçok faktör tarafından da önemli düzeyde etkilenmektedir. Bunların başında ebeveyn katılımını söyleyebiliriz. Ebeveynlerin okulda düzenlenen

etkinliklere katılımının öğrencilerin olumsuz davranışlarını azalttığını ve okula güdülenmesini arttırdığını düşünüyorum.''K1

Katılımcı kadın öğretmen 1, okul başarısını üst düzeyde etkilediğini söylemiştir. Ayrıca ebeveynlerin okulda düzenlenen etkinliklere katılımının öğrencilerin olumsuz davranışlarını azaltmakla birlikte okula güdülemeyi ise arttırdığını belirtmiştir.

*“Öğretmen ile olumlu iletişimde olan ebeveynlerin çocuklarının hem akademik olarak hem de sosyal-kültürel olarak daha başarılı olduğunu düşünüyorum.”*K2

Katılımcı kadın öğretmen 2, öğretmen sağlıklı iletişim kuran ebeveynlerin çocuklarının akademik olarak ve sosyal kültürel olarak daha başarılı olduğunu ifade etmiştir.

*“Öğrencilerin başarısı üzerinde genel olarak olumlu yönde bir etkisinin olacağını düşünüyorum. Çünkü ebeveyn de eğitim sürecine dahi olmuş olacak. Bu da öğrencinin derse karşı ilgi ve bakış açısının iyi yönde artacağını ve başarısının da aynı şekilde artacağını gösterir.”*K3

Katılımcı kadın öğretmen 3, ebeveyn katılımının öğrenci başarısı üzerinde üst düzey bir etkisinin olduğunu söyleyerek bunun sebebinin ise ebeveynin eğitim sürecine dahil olması ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda öğrencinin derse olan ilgi ve bakış açısını iyi yönde etkileyerek başarıyı arttırdığını vurgulamıştır.

*“Eğitimde ebeveyn katılımının öğrenci başarısında olumlu etkileri olacağını düşünüyorum. Ebeveynin eğitime katılması demek somut olarak öğrencisine örnek olmasıdır. Eğitim sürecine dahil olan ebeveynini gören çocuğun derse katılımı ve başarısı daha da artacaktır.”*K4

Katılımcı kadın öğretme 4, ebeveyn katılımının öğrenci başarısında olumlu etkisinin olduğunu söylemiştir. Bununla birlikte ebeveynin eğitime katılması demek somut olarak öğrenciye örnek olması anlamına geldiğini ifade etmiştir. Eğitim sürecine dâhil olan ebeveynini gören çocuğun derse katılımı ve başarısının da artacağını üzerinde durmuştur.

*“Ebeveynin katılımı çok önemlidir. Öğrencisinin kitap okuma alışkanlığı kazanmasını ve tekrar yapmasını ebeveyn sağlar.”*E1

Katılımcı erkek öğretmen 1, ebeveynin katılımının önemli olduğunu belirterek öğrencisinin kitap okuma alışkanlığı elde etmesi ve tekrar yapmasını ebeveynin sağladığını söylemiştir.

*“Eğitimde ebeveyn katılımı anasınıfı seviyesinde çocukların sınıflara uyum sağlaması ve kendini sınıfa ait hissetmesi açısından çok değerlidir. Katılım sağlayan ailelerin çocukları daha özgüvenli ve öğrenmeye daha açık olduğunu gözlemledim.”*E2

Katılımcı erkek öğretmen 2, eğitimde ebeveyn katılımının anasınıfı seviyesinde olan çocukların sınıflara uyum sağlaması ve kendini sınıfa ait hissetmesi bakımından önemli bir boyuta sahip olduğunu söyleyerek katılım sağlayan ailelerin çocuklarının daha çok öğrenmeye açık olduğu ve özgüvenli olduğunu gözlemlediğini tespit etmiştir.

*“Özellikle 1.sınıflarda ebeveyn katılımı çok önemlidir. Verilen tekrar çalışmalarının düzenli ve özenli yapılması başarıyı arttırmaktadır.”*E3

Katılımcı erkek öğretmen 3, özellikle 1.sınıflarda katılımın daha önemli olduğunu söylemiştir. Verilerin tekrar çalışmalarının düzenli bir şekilde yapılmasının bu konuda başarıyı arttırdığını vurgulamıştır.

Tablo 2. Katılımcı öğretmenlerin ebeveyn katılımının başarı düzeyindeki etkisine dair görüşleri

Tema	Alt Temalar
Ebeveyn katılımının başarıya etki düzeyi	Üst Düzey Orta Düzey Alt Düzey
Toplam	15

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda ebeveyn katılımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ebeveyn katılımının öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği görüşündedir. Bu bulgu, ebeveyn katılımının arttıkça öğrenci başarısının da arttığı yönünde bir ilişki olduğunu göstermektedir.

4.2. Sınıfta ebeveyn katılım düzeyi

4.2.1. Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında ebeveyn katılım düzeyine dair görüşleri

Katılımcı sınıf öğretmenlere sınıfta ebeveyn katılım düzeyleri ile ilgili soru sorulmuştur ve cevaplar şu şekildedir:

“Sınıfımda ebeveyn katılımı istediğim seviyede değildir. Çok düşüktür.”K1

Katılımcı kadın öğretmen 1, sınıfında ebeveyn katılımının istediği seviyede olmadığını dolayısıyla çok düşük olduğunu ifade etmiştir.

“Yüzde 50 diyebilirim. Bazı veliler çözdüğü sorulara, arkadaşlarına kadar çok iyi takip ederken bazılarının ise çocuğundan haberi yok.”K2

Katılımcı kadın öğretmen 2, katılımın %50 yarı yarıya olduğunu söyleyerek bazı velilerin ise çocuklarından haberdar olmadığından yakınmıştır.

“Sınıfımda ebeveyn katılım düzeyi oldukça çok düşüktür. Bu durumdan bir öğretmen olarak hiç memnun değilim.”E1

Katılımcı erkek öğretmen 1, sınıfında ebeveyn katılımının çok düşük olduğunu belirtmiştir.

“Fazla miktarda geri dönüş sağlayamadığım için başarıda istenilen seviyede değil.”K3

Katılımcı kadın öğretmen 3, katılımın çok düşük olduğunu dolayısıyla bu durumun ise başarıyı olumsuz yönde etkilediğini söylemiştir.

“Ebeveyn katılımı çok az. Ayda bir yapılan toplantılara dahi gelinmiyor. Çok düşük bir seviyede olduğunu söylemem doğru olacaktır.”K4

Katılımcı kadın öğretmen 4, ebeveyn katılımının ayda bir yapılan toplantılara gelinmeyecek kadar çok düşük olduğunu ifade etmiştir.

“%60 düzeyinde bir katılım var. Veli ile iletişim halindeyiz. Özellikle whatsapp gruplarında iletişim açısından olumlu sonuç doğuruyor.”K5

Katılımcı kadın öğretmen 5, katılımın ortalama %60 düzeyinde olduğunu belirterek iletişim olarak ise whatsapp gruplarını kullandıkları için olumlu sonuçlar aldığını tespit etmiştir.

“Sınıfımda yaptığım etkinliklerde ebeveyn katılım oranı orta düzeydedir.”K6

Katılımcı kadın öğretmen 6, sınıfında katılımın orta düzeyde olduğunu söylemiştir.

‘‘Ebeveyn katılım oranı yaklaşık olarak %90 seviyesindedir. ’’E2

Katılımcı erkek öğretmen 2, ebeveyn katılımının %90 seviyelerinde olduğunu söyleyerek katılımın üst düzey olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 3. Katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin sınıfta katılım düzeylerine dair görüşleri

Tema	Alt Temalar
Sınıfta Katılım Düzeyi	Üst Seviye (3) Orta Seviye (4) Alt Seviye (8)
Toplam	15

Katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin sınıfta katılım düzeyine dair görüşleri incelendiğinde ‘‘üst seviye, orta seviye ve alt seviye’’ olmak üzere toplam üç ana tema ortaya çıkmıştır. Elde edilen verilere göre, öğretmenlerin büyük bir kısmı ebeveyn katılımının sınıf katılımına olan düzeyini alt seviyede olarak değerlendirmektedir. Bu durum, sınıf katılım düzeyinin düşük olmasının ailelerin bilinçli olmadığı sonucunu göstermektedir.

4.3. Öğretmen ile ebeveyn arasındaki ilişki düzeyi

4.3.1. Öğretmenlerin ebeveynlerle iletişim düzeyi ve iletişimin öğrenci başarısı üzerindeki katkısına dair görüşleri

Katılımcı sınıf öğretmenlere ebeveynlerle başarılı iletişim kurup kuramadıkları ve bu iletişimin öğrenci başarısı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri sorulmuştur ve cevaplar şu şekildedir:

‘‘Öğretmen ile ebeveyn arasında koordineli ve etkili bir biçimde iletişim kurulması gerektiğini düşünüyorum. Bu iletişimin kalitesi öğrencilerin okulda öğrenme çabalarını artırır, akademik performansı yükseltir, olumsuz davranışların da azalmasını sağlar. ’’K1

Katılımcı kadın öğretmen 1, öğretmen ile ebeveyn arasında koordineli ve etkili bir iletişim kurulması gerektiğini söyleyerek iletişimin kalitesi ile öğrencilerin okulda öğrenme çabasının arttığı bunun yanında ise akademik başarının ise yükseldiğini belirtmiştir.

‘‘Evet, düşünüyorum. Ebeveyn ile öğretmenin iletişim içinde olması öğrencinin başarısını arttıracaktır. Çünkü ev ile okul arasında düşünce ve iletişim birliğinin olması öğrencinin başarısına da yansıtacaktır. ’’K2

Katılımcı kadın öğretmen 2, ebeveyn ile öğretmen iletişim içinde olmasının gerektiğini belirterek etkili bir iletişimin öğrenci başarısı üzerinde olumlu sonuçlar doğuracağına değinmiştir.

‘‘Düzenli bir iletişim var. Fakat ebeveyn eğitim seviyesi düşük olduğu için öğrenci başarısında düşük oluyor. ’’K3

Katılımcı kadın öğretmen 3, her ne kadar düzenli bir iletişim olduğunu söylese de ebeveynlerin eğitim seviyesinin düşük olması nedeniyle öğrencilerin başarısının da düşük olduğunu tespit etmiştir.

‘Velilerimle toplantılar harici ev ziyaretleri, ders giriş çıkışlarında ve aileler arası iletişimlerde bulunmaktayım. Çocuklar okul, aile ve çevre işbirliğinde daha girişken olmaktadır.’E1

Katılımcı erkek öğretmen 1, velilerle toplantılar haricinde ev ziyareti, ders giriş çıkışları ve aileler arası gibi birçok şekilde iletişim kurduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda aile ebeveyn iletişiminin öğrencinin başarısında daha girişken olduğunu belirtmiştir.

‘Veli toplantısı dışında bir iletişim kurmuyorum. Arada bazı veliler okula geldiklerinde ziyaret ediyorlar. Çocuklarının durumlarını soruyorlar. İlgili velinin çocuğu daha başarılı oluyor.’E2

Katılımcı erkek öğretmen 2, veli toplantısı dışında bir iletişim kurmadığını belirterek çocuklarına ilgisi fazla olan öğrencilerin başarı oranının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 4. Katılımcı öğretmenlerin öğretmen – ebeveyn iletişimin düzeninin öğrencilerin başarısına olan etkisine dair görüşleri

Tema	Alt Temalar
Öğretmen Ebeveyn İletişimi ve Başarı İle İlişkisi	Olumlu Olumsuz
Toplam	15

Elde edilen verilere göre katılımcı öğretmenlerin ebeveyn ile iletişimlerinin düzenli olup olmadığına yönelik görüşlerinin başarı düzeyine olan etkisine dair görüşleri olumlu olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Öğretmen görüşlerinin genel olarak ebeveynler ile iletişimin düzenli olduğunun ve bu durumun başarı üzerinde doğru bir orantı oluşturduğu üzerinde durulmuştur.

4.4. Hangi tür ebeveyn katılımının öğrenci başarısında daha fazla etkili olduğu durumu

4.4.1. Katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin katılım türlerine göre öğrenci başarısındaki durumuna dair görüşleri

Katılımcı öğretmenlere ebeveynlerin katılım türlerine göre öğrenci başarısındaki durumuna dair soru yöneltilmiştir ve alınan cevaplar aşağıdaki gibidir:

‘‘Öğretmen ile koordineli ve etkili bir biçimde iletişim kurularak yapılan ebeveyn katılımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi yüksektir.’’K1

Katılımcı kadın öğretmen 1, öğretmen ile koordineli bir iletişim kurulduğunda başarının daha da arttığını söylemiştir.

‘‘Yargılamadan, eleştirmeden, sınıf atmosferini bozmadan, öğrencilerin seviyelerini kabul ederek, yapılacak her ebeveyn katılımı öğrenci başarısını arttıracaktır.’’K2

Katılımcı kadın öğretmen 2, sınıfın atmosferini bozmadan yapılan katılımın öğrenci başarısını arttırdığı yönünde görüş ifade etmiştir.

‘‘Yapılan etkinlikte ebeveynin öğrencisi ile aktif katılım sağladığı faaliyetlerin ve öğretmenin ebeveyn ve öğrenciye rehber olduğu etkinliklerin daha etkili olduğunu düşünüyorum.’’K3

Katılımcı kadın öğretmen 3, yapılan etkinliklerle ebeveynlerin katılmasının aktif bir şekilde yapılmasıyla birlikte öğretmenlerin rehberlik ettiği etkinliklerin daha fazla etkili olduğu yönünde olduğunu belirtmiştir.

“Günümüzde öğrencilerde davranış bozuklukları, sorumluluk bilincinin oluşması, milli ve manevi değerleri bilmeme vb. sorunlar arttığından öncelikle bunlara yönelik sosyal faaliyet içeren ebeveyn katılımı daha etkili olacaktır.”K4

Katılımcı kadın öğretmen 4, öğrencilerde davranış bozukluğu, sorumluluk bilincinin oluşması, milli ve manevi değerleri bilmeme gibi birçok sorunun arttığını söyleyerek bunlara yönelik olarak sosyal faaliyet içeren katılımların daha etkili olabileceğini tespit etmiştir.

“Çözüm odaklı katılımlar öğrenci başarısı üzerinde en fazla etkisi vardır.”E1

Katılımcı erkek öğretmen 1, çözüm odaklı katılımların öğrenci başarısı üzerinde daha fazla etki yarattığını söylemiştir.

“Sınıflarda yapılan deneysel çalışmalar ve gezi planlamalarına dahil edilen velilerin çocukları başarısını arttırmaktadır.”E2

Katılımcı erkek öğretmen 2, sınıflarda yapılan deneysel çalışmalar ile gezi planlamalarına da dâhil edilen velilerin çocuklarının başarısını daha da arttırdığını belirtmiştir.

“Toplantılar dışında sosyal alanlarda da katılım sağlayan velilerin çocukları daha başarılı daha aktif ve kendilerine olan güvenleri daha fazla.”E3

Katılımcı erkek öğretmen 3, veli toplantı dışında sosyal alanlarda katılım sağlayan velilerin çocuklarının daha özgüvenli olduğu ve başarılı olduğunu gözlemlemiştir.

Tablo 5. Katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin katılım türlerine göre öğrenci başarısı üzerindeki etkisine dair görüşlerini

Tema	Alt Temalar
Katılım Türleri	Veli toplantısı Sosyal aktiviteler Okul dışı etkinlikler
Toplam	15

Katılımcı öğretmenlerin görüşleri neticesinde elde edilen verilere göre okul toplantıları hariç farklı katılım türlerinin de öğrenciler üzerinde önemli etki yarattığı ve sosyal etkinliklere katılımın ise bu etki konusunda önemli bir yer tuttuğu üzerinde durulmuştur.

4.5. Ebeveynlerin eğitime katılımını engelleyen başlıca faktörler

4.5.1. Katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin eğitime katılımı engelleyen faktörlere dair görüşleri

Katılımcı öğretmenlere ebeveynlerin eğitime katılmasını engelleyen faktörler sorulmuş olup alınan cevaplar ise aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

“Ebeveynlerin sosyo ekonomik durumu, eğitim seviyesi, kültürel farklılıklar gibi faktörler başlıca faktörler olmak üzere birçok faktör yer almaktadır.”K1

Katılımcı kadın öğretmen 1, ebeveynlerin eğitime katılmasındaki başlıca engel olarak ekonomik durum, eğitim seviyesi ve kültürel farklılık gibi faktörlerin olduğunu belirtmiştir.

“Sosyo ekonomik düzey, kültürel farklılıklar, öğretmen tutumları, zaman sınırlılığı, ulaşım ve diğer çocukların bakımı gibi faktörlerin engel olduğunu düşünmekteyim.”K2

Katılımcı kadın öğretmen 2, sosyo ekonomik düzey, kültürel farklılıklar, öğretmen tutumları, zaman sınırlılığı, ulaşım ve diğer çocukların bakımı gibi faktörlerin etkili olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

“Ebeveynlerin eğitime katılımını engelleyen faktörlere çalışma şartlarını, çalışma saatlerinin etkinlik saati ile uyummasını evdeki görev ve sorumluluklarını vb. söyleyebiliriz.”K3

Katılımcı kadın öğretmen 3, ebeveyn katılımını etkileyen faktörler olarak çalışma şartları, çalışma saatleri, etkinlik saati ve uyumaması gibi durumları söylemiştir.

“Ben engel görmüyorum. Bir çocuk dünyaya gelmişse eğitim hayatıyla da ilgilenip katılım sağlanmalı.”E1

Katılımcı erkek öğretmen 1, ebeveyn katılımının önünde herhangi bir engel olmadığını önemli olanın ebeveynin sorumluluğunu bilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

“Ebeveynlerin katılımını etkileyen en önemli faktörler bence toplumsal baskı ve cinsiyet rolleri şeklindedir.”K4

Katılımcı kadın öğretmen 4, ebeveyn katılımı önündeki en büyük sorunların toplumsal baskı ve cinsiyet rolleri olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 6. Katılımcı öğretmenlerin ebeveyn katılımını engelleyen faktörlere dair görüşleri

Tema	Alt Temalar
Faktörler	Ekonomik Durum Sosyal Durum Kültürel Durum Toplumsal Baskı Cinsiyet Roller Diğer
Toplam	15

Elde edilen verilere göre katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin katılımını etkileyen faktörlere dair görüşlerinin değerlendirilmesinde ekonomik, sosyal ve kültürel durumun ağır bastığı bununla birlikte eğitim seviyesinin de önemli bir yer tuttuğu değerlendirilmiştir. Öğretmen görüşlerinin genel olarak bu şekilde olduğu düşüncesi üzerinde durulmuştur.

4.6. Ebeveyn katılımının geleceği

4.6.1. Katılımcı öğretmenlerin ebeveyn katılımının geleceği hakkındaki görüşleri

Katılımcı öğretmenlere ebeveyn katılımının geleceği hakkında ne düşündüklerine dair soru yöneltilmiştir ve alınan cevaplar şu şekildedir:

“Daha çok sürece dahil olacaklarını düşünüyorum.”K1

Katılımcı kadın öğretmen 1, gelecekte ebeveyn katılımının artacağını dolayısıyla daha çok sürece dâhil olacaklarını düşündüğünü ifade etmiştir.

‘‘Yıldan yıla daha da azalacağını düşünüyorum.’’E1

Katılımcı erkek öğretmen 1, ebeveynlerin gelecekteki katılımının yıldan yıla daha da düşeceğini söylemiştir.

‘‘İletişim kopukluğu olduğu için her geçen gün daha da kötüye gidiyor.’’K2

Katılımcı kadın öğretmen 2, iletişim kopukluğu olduğu için her geçen gün daha da kötüye gittiğini belirtmiştir.

‘‘Gün geçtikçe veli katılımı bence azalıyor. Veli katılımı eğitimde çok önemlidir.’’K3

Katılımcı kadın öğretmen 3, her geçen gün veli katılımının azaldığı yönünde bir tespitte bulunmuştur.

‘‘Ebeveyn katılımının önündeki engelleri kaldırarak ve ebeveynler bilinçlendirilerek bu olumlu güçten daha fazla fayda sağlanması gerektiğini düşünüyorum.’’K4

Katılımcı kadın öğretmen 4, ebeveyn katılımının önündeki engelleri kaldırıp ve ebeveynleri bilinçlendirerek olumlu güçten gelecekte daha fazla faydalanılması gerektiğini belirtmiştir.

‘‘Ebeveynin katılımının daha da artacağını düşünüyorum.’’E2

Katılımcı erkek öğretmen 2, ebeveyn katılımının daha da artacağını belirtmiştir.

Tablo 7. Katılımcı öğretmenlerin ebeveyn katılımının geleceği hakkındaki görüşleri

Tema	Alt Temalar
Gelecek Süreci	Artar Azalır
Toplam	15

Elde edilen verilere göre katılımcı öğretmenlerin ebeveynlerin gelecekteki katılımına dair görüşleri konusunda artar ve azalır şeklinde iki alt tema belirlenmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin gelecekteki katılımın daha da artacağı üzerinde durduğu değerlendirilmiştir.

5. Sonuçlar

Çalışmada ilköğretim öğretmenlerinin ebeveyn katılımının öğrencilerin akademik başarısı üstünde etkisine dair görüşler incelenmiştir. Öğretmen görüşleri ebeveynlerin eğitim sürecine aktif bir şekilde katılmasının öğrenci motivasyonunu arttırdığını ve öğrenme yeteneğini geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin geneli ebeveynlerin eğitim süreçlerine dahil olmasının öğrencilerin öz disiplinini ve yürütücü işlevlerini olumlu bakımdan etkilediğini ifade etmiştir. Ebeveyn katılımı sadece akademik performansla sınırlı kalmayıp okul etkinliklerine katılımın öğrenci öğretmen ilişkilerini güçlendirdiğini ve sınıf içindeki genel atmosferi de olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin onlara olan güvenini artırıp akademik başarının yanında sosyal becerilerin gelişmesini de desteklemektedir. Fakat çalışmanın bulguları ebeveyn katılımının etkisinin her öğrencide aynı düzeyde görülmediğini vurgulamaktadır. Sosyoekonomik durumu düşük olan ailelerde ebeveynlerin eğitim süreçlerine katılımı sınırlı kalabilmektedir. Öğretmenlerin farklı sosyoekonomik arka plan sahip olan ailelerle daha etkili iletişim kurması ve eğitime dahil etme yolları geliştirmesi gerekmektedir.

Araştırmaya katılanlar, ailelerin çocuklarının eğitiminde önemli bir role sahip olduğu konusunda hemfikir olmuştur. Çoğunlukla, ailelerin eğitim sürecinde aktif olarak yer alması gerektiği vurgulanmıştır. Konuya dair araştırmalara da bakıldığında aile katılımının olumlu yönlerini ortaya koyar bir niteliktedir. Bu araştırma, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda ebeveyn katılımının öğrenci başarısı üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymuştur. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, ebeveynlerin çocuklarının eğitimine aktif olarak katılmasının öğrencilerin başarılarını artırdığı görüşündedir. Sağlıklı aile ortamında yetişen ve ebeveynlerinden destek gören öğrencilerin, diğer öğrencilere göre daha başarılı olduğu görülmektedir. Sınıfta ebeveyn katılım seviyesine bakıldığında ise elde edilen sonuçlar alt seviyede olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte öğretmen ile ebeveyn arasında düzenli bir iletişim olup olmadığı ve bu durumun öğrencilerin başarısı üzerinde nasıl bir etki yarattığına bakıldığında ise öğretmenler ile ebeveynler arasında düzenli bir iletişimin olduğu ve bu durumun öğrencilerin başarısının üzerinde olumlu etkilerinin somut bir şekilde görüldüğü tespit edilmiştir. Nitekim öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen verilere bakıldığında ebeveynlerin okul toplantısı hariç farklı katılım türlerinin de öğrenciler üzerinde pozitif yönde etki ortaya koyduğu ve sosyal etkinliklere katılım durumunun ise önemli bir yer tuttuğunun üzerinde durulmuştur. Bilhassa ebeveynlerin eğitime katılımı konusunda ev okul arası mesafenin olması, çalışan ailelerin varlığı, ilgisiz velilerin olması, kültürel farklılık, sosyo ekonomik vb. durumların etkili olması gibi faktörlerin yer alması dikkat çekmiştir. Son olarak ise ebeveyn katılımının geleceğinin her geçen zaman diliminde daha iyiye gidebileceği ve ailelerin bilinçlendirilmesinin artırılmasının gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm bu tespitler ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öncelikle ebeveyn katılımını artırıcı programların yapılması gerekmektedir. Bu noktada okullar, veli-öğretmen görüşmesi, seminer vb. çalışmalar gibi etkinlikler düzenleyerek ebeveynlerin okul yaşamına aktif bir şekilde katılmasını teşvik etmesi gerekir.
2. Okul web siteleri ve sosyal medya aracılığıyla velilerle düzenli bir biçimde iletişim kurabilir ve ebeveynleri okul etkinlikleri hakkında bilgilendirebilir.
3. Ebeveyn eğitiminin sağlanarak çocukların eğitimi konusunda destekleyici kurslar oluşturulabilir.
4. Kültürel farklılıklar göz önünde bulundurularak farklı kültürlerden gelen velilerin ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.
5. Esnek katılım imkânları oluşturularak çalışan velilerin de katılabileceği akşam ya da hafta sonu etkinlikleri düzenlenmesi önerilebilmektedir.
6. Ebeveynlerin okul ile iletişimini sıkı tutması gerekmekte öğretmenlerle düzenli iletişimde bulunması dolayısıyla çocukların okul yaşamını daha sıkı takip etmesi sağlanmalıdır.
7. Ebeveynlerin çocukların ödevlerini yaparken onlara rehberlik etmek de başarıyı destekler niteliktedir.
8. Spor, sanat vb. etkinliklere katılıp çocukların gelişimlerine ebeveynlerin katkı sağlaması gerekmektedir.
9. Ebeveyn katılımını destekleyen politikalar geliştirilmesi ve okulların kaynakları artırılmalıdır.

Kaynaklar

Açıkalın, A., 2000. Dahabir-bilim ve aklın aydınlığında eğitim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(21): 5-8.

Başaran, İ.E., 1996. Eğitim Psikolojisi (8. Baskı). Yargıcı Matbabası.

- Belçer, F., 1993. Anne-babaların çocuğun okul başarısına yardım ve katkıları. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malaya.
- Bostancı, S., Kaya, A., 2022. İlkokul öğrenci ailelerinin çocuklarına eğitsel destekleri. *Social Sciences Studies Journal*, 106(8): 4682-4693.
- Cavkaytar, A., 2012. Özel Eğitimde Uygulamalı Aile Eğitimi. Vize Yayıncılık.
- Dam, H., 2008. Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(4): 75-99.
- Doğan, F.Z., 2023. Velisi aile eğitimi almış öğrencilerin başarı düzeyleri. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 9(28): 20-45.
- Erden, M., 2001. Sınıf Yönetimi (1. Baskı). Alkım Yayınları.
- Erdoğan, Ç., Demirkasımoğlu, N., 2010. Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(3): 399-431.
- Günkan, H.E., 2007. Ailenin ilköğretim öğrencilerinin eğitimi üzerindeki etki düzeyinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Mengi, A., 2020. Engelli bireylerin gözüyle özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerindeki eğitim durumlarının incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1): 19-33.
- Polat, A., 2022. Nitel araştırmalarda yarı-yapılandırılmış görüşme soruları: soru form ve türleri, nitelikler ve sıralama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2): 161-182.
- Shaw, C.A., 2008. A study of the relationship of parental involvement to student achievement in pennsylvania career and technology center. Pennsylvania State University.
- Şahin, F.T., Özbey, S., 2009. Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (17): 30-39.
- Şengönül, T., 2019. Anne baba ilgisinin çocukların okul başarısı üzerindeki etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4): 268-292.
- TDK, 2020. Eğitim. (www.sozluk.gov.tr: <https://sozluk.gov.tr/>), (Erişim Tarihi: 10.12.2024).
- Wynn, T., 2002. Archaeology and cognitive evolution. *Behavioral and Brain Sciences*, 25(3): 389-402.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., 2005. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Cilt 5). Seçkin Yayıncılık.